

V vodovodne sisteme bo treba vlagati več

Medtem ko na področju odpadne komunalne vode Slovenija zaradi številnih naložb v zadnjih letih dokaj uspešno lovi zahodnoevropske države, statistiko kvarijo stari vodovodni sistemi.

Andreja Salamun

Na javne vodovode je priključenega več kot 90 odstotkov prebivalstva. A ti vodovodi so zaradi pomanjkanja naložb v zadnjih letih precej stari, zato na tem področju zaostajamo za zahodno Evropo.

Slovenija je na področju odpadne vode v zadnjih letih izvedla veliko naložb, zgradila veliko čistilnih naprav in kanalizacij, tudi s pomočjo evropskih sredstev, pravi Iztok Rozman, direktor projektov na GZS - Zbornici komunalnega gospodarstva (ZKG). Tu uspešno lovimo zahodnoevropske države. Precejšnji del naše države je opremljen tudi z vodovodnimi sistemi – na javne vodovode je priključenega več kot 90 odstotkov prebivalstva –, ki pa so, zaradi pomanjkanja naložb v zadnjih letih, precej stari, zato na tem področju zaostajamo za zahodno Evropo. »Ta zaostanek bo treba uloviti v prihodnjih letih, kar pomeni, da bodo potrebna večja vlaganja,« ocenjuje Rozman. Doda, da operativni program oskrbe s pitno vodo določa, da naj bi bilo na javne vodovode priključenega 96 odstotkov prebivalstva. Kot pravi Rozman, pa se v zadnjih letih vse več vlaga tudi v vodovodno infrastrukturo.

Občine premalo vlagajo

Infrastrukturni objekti, naprave oziroma omrežja ter mobilna in druga sredstva za izvajanje storitev obveznih občinskih javnih služb varstva okolja so praviloma v lasti občin, ki jih oddajo v najem

izvajalcem gospodarskih javnih služb. »Na področju komunalne infrastrukture se izvajalci in koncesionari soočamo z bistveno premajhno investicijsko dejavnostjo občin,« ocenjuje Danilo Burnač, direktor družbe Mariborski vodovod. Poudarja, da so lokalne skupnosti od leta 2010 lastnice komunalne infrastrukture, izvajalci pa zgolj najemniki te infrastrukture. »Od uporabnikov storitev javnih služb vsak mesec zaračunamo omrežnino kot fiksni del stroška javne službe. Zaradi prenizke povprečnine občine pobrano omrežnino, ki je nakazana kot najemnina, ne vračajo v celoti nazaj v investicije in investicijsko vzdrževanje. S tem pa se znižuje realna vrednost premoženja, ki ga župani dobijo v upravljanje za en mandat. Dobro je to, da vsaj v volilnem letu občine bistveno več vlagajo v komunalo,« ugotavlja Burnač.

Tehnologija omogoča bolj kakovostne storitve

V zadnjem obdobju se je stanje (tako na področju pitne vode kot tudi odvajanja in čiščenja odpadnih voda) v primerjavi s preteklostjo izboljšalo, ocenjujejo v postojnskem Kovodu. Prepričani so, da višjo kakovost storitev zagotavlja izboljšana tehnologija, infrastruktura oziroma posodobljeni sistemi in objekti. »K vsem tem napredkom so pripomogla predvsem evropska in kohezijska sredstva, ki bi si jih sicer lokalne skupnosti, ki imajo pri zasnovi in izvedbi teh projektov največ zaslug, same, iz lastnih sredstev, težko privoščile,« menijo v Kovodu. Pomembno se jim zdi tudi izboljšanje družbene zavesti in skrbi ter odgovornosti do ravnanja z vodo, saj da posameznik s svojim vsakodnevnim početjem lahko vpliva na kakovost pitne vode. Prepričani so, da gre za področje, ki si zasluži tudi v prihodnje veliko pozornosti, predvsem z vidika varovanja, ozaveščanja in obveščanja ter izboljšav in kakovosti.

Podobno menijo tudi v družbi Kostak, kjer dodajajo, da se zaradi naložb dviguje omrežnina, ki lahko pomeni višje položnice za uporabnike. Opozarjajo, da bo treba zaradi vse pogostejših ekstremnih vremenskih pojavov izvesti ukrepe za zagotavljanje poplavalne varnosti urbaniziranih površin.

Foto: Depositphotos

Na mariborskem letos malo projektov

In kje lahko pričakujemo naložbe letos in v prihodnjem letu? »Po nam znanih podatkih letos in naslednje leto ni predvidenih večjih projektov,« odgovarja Burnač in doda, da vsaj v 16 občinah, kjer izvajajo oskrbo s pitno vodo, ne. »Težava v tej finančni perspektivi je, da se je naša država večinoma izpogajala za sredstva za projekte mehke vsebine, nič pa za komunalno infrastrukturo. Tako državi ostajajo neporabljena sredstva, ki bi jih številne manjše občine raje videle v skupnih investicijah v komunalno infrastrukturo,« pravi Burnač. Poudari, da se danes še vedno okoli 175 tisoč ljudi ne oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, kar pomeni manjšo varnost oskrbe z ustrezno pitno vodo.

Upravljanje z okoljem je zahtevno

Javno podjetje (JP) Vodovod-Kanalizacija (VOKA) ima kot eno redkih komunalnih podjetij v lasti del vodovodne in kanalizacijske infrastrukture, v katero vlaga. »Občine svojo infrastrukturo obnavljajo v skladu s proračunskimi viri, hkrati pa zagotavljajo sredstva tudi za novo gospodarsko javno infrastrukturo,« pravijo v omenjeni družbi.

Poudarjajo, da je krog upravljanja z okoljem, v katerega vstopajo tudi upravljavci vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, zaradi različnih interesov, zahtev in potreb ter tudi nalog in obveznosti deležnikov zahtevna naloga. »Hkrati je tudi priložnost za

EK Sloveniji izdala obrazloženo mnenje zaradi direktive o čiščenju komunalne odpadne vode

Evropska komisija (EK) je Sloveniji 13. marca izdala obrazloženo mnenje zaradi neizpolnjevanja obveznosti iz direktive o čiščenju komunalne odpadne vode. Rok za odgovor je 8. maj 2019.

EK poziva Slovenijo, naj sprejme ukrepe za zagotovitev ustreznega sistema zbiranja in čiščenja komunalne odpadne vode v vseh aglomeracijah z obremenitvijo enako ali večjo od 10.000 populacijskih enot, kot zahteva evropska direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode. Komisija meni, da 11 aglomeracij v Sloveniji (Celje, Domžale, Kamnik, Kočevje, Ljubljana, Loka, Maribor, Postojna, Ptuj, Škofja Loka in Trbovlje), za katere je rok za opremljanje potekel ob koncu leta 2008 oz. 2010, krši določbe direktive, ki se nanašajo na zahteve za zbiranje komunalne odpadne vode ali na zahteve v zvezi s spremljanjem izpustov za preverjanje skladnosti z zahtevami glede čiščenja komunalne odpadne vode. Slovenija ima na voljo dva meseca za sprejem ukrepov, potrebnih za odpravo neskladnosti, sicer se zadeva lahko predloži Sodišču EU.

tesnejše sodelovanje, saj strokovnjakov in znanja v Sloveniji ne manjka, kronično pa primanjkuje celostnih in dolgoročnih rešitev na področju voda, ki bi se uspele povzpeti čez okvire parcialnih problemov. Upravljalci komunalne infrastrukture imamo v teh procesih že tradicionalno povezovalno vlogo: naše mesto je v preseku med uporabniki, splošno in strokovno javnostjo ter pristojnimi institucijami na lokalni in državni ravni,« pravijo v družbi VOKA.

► Our technology. Your success.

Pumps • Valves • Service

KSB črpalke in armature d.o.o.

Tel.: +386 1 25 28 140

KAKOVOST SE PREPROSTO SPLAČA

Foto: Depositphotos

Na območju občine Pivka bodo izvedli skoraj dva kilometra dolg razdelilni cevovod v naselju Selce in sočasno zgradili še fekalno kanalizacijo ter razširili in asfaltirali ulice.

Za vodovodna in kanalizacijska omrežja 8,5 milijona evrov

Letos bo VOKA izvajala naložbe iz lastnih sredstev, strokovno pa bodo pomagali tudi Mestni občini Ljubljana (MOL) in občinam Medvode ter Vodice pri vodenju ekološkega projekta Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, sofinanciranega iz Kohezijskega sklada. Letos načrtujejo naložbe v obnovo in razvojne projekte, in sicer v vseh občinah, ki jih oskrbujejo. »Zneski, ki so financirani z lastnimi sredstvi družbe in Javnega holdinga Ljubljana, vključujejo investicije, ki se bodo dejansko izvajale na območju posamezne občine in pripadajoče deleže investicij v infrastrukturo skupnega pomena,« pravijo v družbi. Dodajajo, da bodo v vodovodna in kanalizacijska omrežja vložili 8,5 milijona evrov, načrtujejo pa tudi nadomestitve dotrajanih odsekov vodovoda na območjih MOL in občin Dol pri Ljubljani ter Škofljica. V vodovodne in kanalizacijske objekte bodo vložili 3,1 milijon evrov.

Zadnja leta v Postojni in Pivki investicijsko zahtevna, letošnje manj

Potem ko so bila zadnja leta na območju občin Postojna in Pivka, ki ju pokriva Kovod, na področju projektov odvajanja in čiščenja odpadnih voda ter tudi oskrbe s pitno vodo investicijsko dokaj močna, bo letošnje leto finančno manj zahtevno. »Glede na odločitev Ministrstva za okolje in prostor RS ter Službe vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko so se zaradi povečanega finančnega vložka odobrila dodatna dela v okviru projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Ljubljanice – 1. sklop. Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Kohezijskega sklada in Slovenija,« pojasnijo v Kovodu. Tako bodo na območju občine Pivka izvedli skoraj dva kilometra dolg razdelilni cevovod v naselju Selce in sočasno zgradili še fekalno kanalizacijo ter razširili in asfaltirali ulice. Razdelilni cevovod bodo postavili tudi po zaselku Radohova vas in rekonstruirali obstoječi cevovod za Slovensko vas. Vodovodni sistem bodo prenovili in posodobili tudi v postojnski občini, kjer bodo ponekod izvedli

tudi hidravlično izboljšavo. Letos bodo prenovili še notranjost upravne stavbe in izvajali redna vzdrževalna dela na objektih, ki jih imajo v upravljanju in so del celovitega sistema vodooskrbe ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Poleg tega prehajajo na zahtevnejši, a kakovostnejši dvomesečni sistem odčitavanja števecv.

Vključili se bodo v pripravo Uredbe o varovanju vodnih virov

Družba Kostak bo na področju oskrbe s pitno vodo začela graditi vrtino Brege II na območju krškega polja, obnavljali pa bodo tudi dotrajane vodovodne cevi in vodovodne objekte. Za naložbe bodo iz občinskega proračuna porabili 606 tisoč evrov. Med večjimi naložbami na področju odvajanja in čiščenja komunalnih voda izpostavijo gradnjo čistilne naprave na področju krškega polja ter vzporedno izgradnjo kanalskega omrežja, ki bosta potekali letos in bosta stali 630 tisoč evrov. Na področju aglomeracij, večjih kot 2.000 populacijskih ekvivalentov (PE), pa se izvaja dograditev kanalskega omrežja za zagotovitev višje stopnje priključenosti v okvirni vrednosti dva milijona evrov. Investicija se bo financirala iz EU sredstev, občinskega in državnega proračuna. Za zagotovitev

Vse več pozornosti tudi krožnemu gospodarstvu

Vse večjo pozornost dobivajo tudi projekti krožnega gospodarstva. V ljubljanskem javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija trajnostnim načelom sledijo pri svojem vsakodnevem delovanju. Izpostavljajo dva primera, ki po njihovem mnenju še posebej poudarjata načela krožnega gospodarstva. »Pri procesu anaerobne stabilizacije blata v gniliščih nastane vsako leto okoli 2.200.000 Nm³ bioplina. Nastali bioplina se nato uporabi v procesu sušenja odvečnega blata, ki nastane v procesu čiščenja odpadne vode, in za ogrevanje objektov na Centralni čistilni napravi Ljubljana,« pojasnijo v podjetju. Drugi projekt je uporaba najbolj trajnostnega higienskega papirja, ki ga je trenutno moč dobiti na trgu. Tako v Javnem holdingu Ljubljana in javnih podjetjih Snaga, Ljubljanski potniški promet, Energetika Ljubljana, Ljubljanska parkirišča in tržnice, Žale ter JP Vodovod-Kanalizacija od leta 2015 uporabljajo papirnate brisače in toaletni papir, ki so izdelani iz reciklirane sestavljene embalaže mleka ter sokov.

Mariborski vodovod je v Mariboru soustanovitelj Inštituta Wcycle za krožno gospodarstvo, s ciljem integriranega pristopa h krožnemu gospodarstvu. »Nedavno smo pridobili skupen čezmejni projekt City Water Circles, ki bo samo naši družbi prinesel 265.000 evrov nepovratnih sredstev,« pove direktor družbe Danilo Burnač in doda, da iz centralne čistilne naprave v Mariboru po prečiščenju odpadne vode steče v Dravo več kot 10 milijonov m³ vode, »ki bi jo lahko kot poslovno priložnost koristili za namakanje, zalivanje in zasneževanje«.

rezervnih vodnih virov bo potrebno izvesti povezavo nekaterih vodovodov, veliko aktivnosti pa izvajajo na področju vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav, ki jih občina sofinancira. Načrtujejo tudi aktivno vključevanje v pripravo Uredbe o varovanju vodnih virov.

Vse strožja zakonodaja in vse bolj zahtevni uporabniki

Podjetja se pri svojem delu srečujejo tudi z nemalo izzivi. »Med največje uvrščamo zahteve zakonodaje, ki jo je na nekaterih področjih težko implementirati v prakso. Vedno večji izziv predstavljajo tudi vse višja pričakovanja ter zahteve uporabnikov,« pravijo v Kostaku.

Največji izzivi pri delu komunalnih podjetij so usklajevanja cen komunalnih storitev, je prepričan Burnač. »Odločitev o dvigu cen komunalnih storitev je v pristojnosti občinskih svetov, ki pa niso naklonjeni načelu direktive EU, da uporabniki storitev plačamo v celoti. Lani tako zaradi volitev usklajevanja cen ni bilo. Če pa cena ni oblikovana v izračunani vrednosti, ki jo komunalna podjetja posredujemo z elaborati, pride do padanja amortizacijske vrednosti komunalne infrastrukture,« opozarja sogovornik. Doda, da država izvajalcem nalaga vrsto novih nalog na področju varnostnih politik in varovanja kritične infrastrukture,

ki da jih občine praviloma ne pripoznajo. »Menim, da bi morali v Sloveniji z zakonom omejiti število komunalnih podjetij, tako kot so to naredili na Hrvaškem, kjer so število izvajalcev določili glede na črpane količine vode. Če bi to naredila naša država, bi se število izvajalcev oskrbe s pitno vodo lahko znižalo z zdajšnjih 95 na 10 do 12. S tem bi združili strokovne in kadrovske vire, povečali varnostne vidike kritične infrastrukture in poenotili cene storitev posameznih obveznih gospodarskih javnih služb po državi,« je prepričan Burnač.

Kovod med resne izzive pri svojem delovanju uvršča negativne vplive, ki jih ima na okolje kmetijstvo. »Gnojenje kmetijskih površin je resda nujen proces za ohranjanje rodovitnosti in za samooskrbo, vendar je treba pri tem upoštevati določila in omejitve, predvsem pa načine, čas, količine in vrsto gnojil, ki jih vnašamo v zemljo. Poleg tega, da nekajkratni primeri polivanja gnojevke na našem območju povzročajo neprijeten smrad ter vplivajo na rastline, živali in tudi na znamenito Postojnsko jamo in dragocenosti podzemlja, so skrb vzbujajoče predvsem snovi, ki bi lahko v deževnih obdobjih skozi občutljivo kraško površje prišle v naše podzemlje, ki je glavni vir za pridobivanje in črpanje pitne vode,« opozarjajo v Kovodu. ^{gg}

»Menim, da bi morali v Sloveniji z zakonom omejiti število komunalnih podjetij, tako kot so to naredili na Hrvaškem, kjer so število izvajalcev določili glede na črpane količine vode,« pravi Burnač.

Strokovnjaki za
zunanji vodovod in
kanalizacijo

PE Ljubljana
Trpinčeva ulica 49
T: 01 587 42 11

PE Maribor
Sokolska ulica 29
T: 02 429 62 90

Male čistilne
naprave

Celovite rešitve za
komunalna podjetja,
inštalaterje in
končne uporabnike.

Zunanji vodovod

Kanalizacijski sistemi